

Kraštovaizdžio architektė
Asta Grabauskienė

Gero sodo paslaptis

AR YRA RECEPTAS, KAIP BE SPECIALISTŲ PAGALBOS NYKŲ SKLYPĄ PAVERSTI HARMONIJĄ SPINDULIUOJANČIU SODU? TAIP, IR NE TOKS SUDĖTINGAS, JEI SODĄ PRADĖSITE PLANUOTI TIESIOG NUO VEJOS FORMOS IR LAIKYSITĖS PRINCIPŲ „MAŽIAU YRA DAUGIAU“.

Tekstas > kraštovaizdžio architektės Astos Grabauskienės
Fotografijos > Astos Grabauskienės

Dažnos mėgėjo klaidos

Kaip dažniausiai atrodo mėgėjo įrengtas sodas? Esu tikra, kad jis turi bent vieną iš šių „atributų“: 1) daug ir įvairių vejoje augančių krūmų ir medžių, 2) nors vieną iškastą kampa su trimis tujomis sklypo gale, 3) „alpinariumą“ (ir kodėl jis toks populiarus pas mus, kur net „nekvepia“ kalnais?) garbingiausioje sklypo vietoje, priešais terasą. Takeliai greičiausiai iš kelių skirtingų medžiagų, o augalų spalvų ir formų įvairovė veikia greičiau pagreitinti žingsnį nei prisėsti ir atsipalaiduoti. Trumpai tariant, mėgėjo (nors mėgėjas mėgėjui nelygu – kartais jie turi labiau

išlavintą skonį nei specialistas) sodas dažnai primena augalų ir kitų elementų kratinį, o ne ramybę teikiančią oazę.

Svarbus elementas – veja

Žmogus, įžengęs į sodą, pirmiausia pastebi ne išpuoselėtus gėlynus, brangius augalų kolekcijos egzempliorius, o atviros sodo erdvės, taigi vejės, formą. Jei veja turi formą, kurios linijos aiškios ir dera prie namo architektūros bei reljefo, jei ji yra ne per didelė, kad sodas atrodytų nuobodus, ir ne per maža, kad jaustumėsi suvaržytas, tuomet ji tampa vienu svarbiausių sodą

Mėgėjo sodas

Sodas su įvairiais vejoje išbarstytais medžiais tėra augalų kratinys, be to, dėl jų sunkiau pajauti žolę.

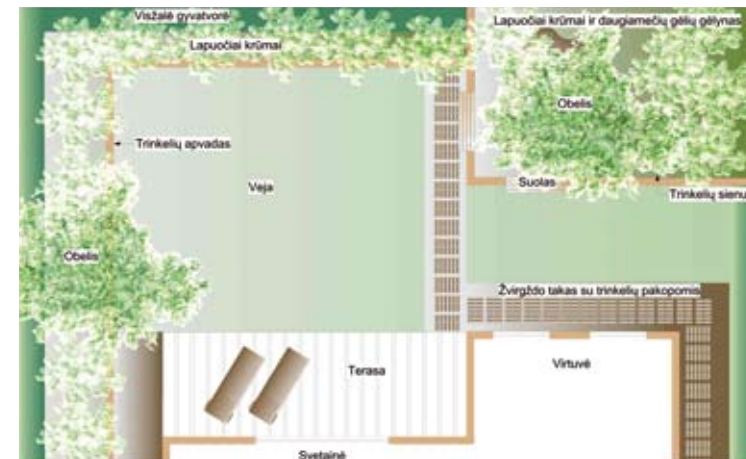
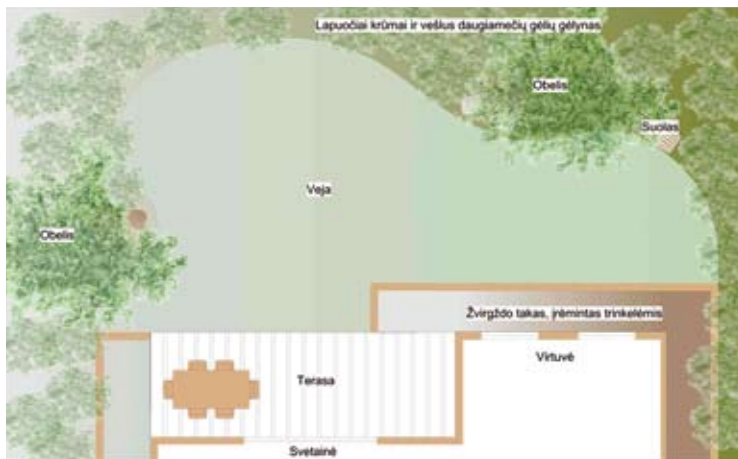
Nėra aiškios vejės formos ir aiškios sodo struktūros

Koloninės formos augalai nustelbia senas obelis

Žvirgždo salelės vejoje neturi sąsajos nei su namu, nei su likusiu sodu, yra tikri svetimkūniai bei trukdo sukurti visumą.

Įžengus į sodą, pirmiausia žvilgsnį patraukia vejės ir atvirų erdvių forma.

Profesionaliai sutvarkytas sodas

vienijančių elementų. Visa, kas lieka už vejos, tėra užpildyta erdvė, įrėminanti veją. Tad į augalus iš esmės vertėtų žiūrėti kaip į užpildą, medžiagą, padedančią suformuoti atsvarą tuščiai erdvei.

Laisvos linijos nelygiame reljefe

Jei reljefas nėra idealiai lygus, rinkitės laisvos formos, t. y. vingiuotais kraštais, veją. Vingius darykite išraiškingus, vejos krašto linija neturi priminti neryžtingos keverzonės. Gerai apgalvokite, kur veją susiaurinsite ir kur išplėsite. Susiaurinę veją, galite sustiprinti vaizdo, kuris atsivers už vingio, įspūdį. Sodas turi išlikti paslaptingas, neturi būti apžvelgiamas vienu žvilgsniu, tik tada jis bus patrauklus ir vilios jį tyrinėti. Veją stenkitės palikti tuščią, be medžių. Senų medžių grožį atskleiskite įkomponuodami juos tarp gėlynų su derančiais augalais. Visus augalus derinkite prie pagrindinių medžių, be gailėsčio atsisakykite tų, kurie juos stelbia. Jei sode auga obelis, venkite šalia sodinti spygliuočius, verčiau ją išryškinkite lapuočiais krūmais ir prie obelų derančiais kaimiško stiliaus gėlynais. Veją galite įrėminti specialiais bortais (tik nepalikite jų iškištų virš žemės – tai nėra ypatingo grožio elementas) arba takams naudotomis trinkelėmis. Tokie apvadai paryškina kontrastą tarp vejos ir želdynų, bus kur kas lengviau palei kraštus pjauti žolę.

Šiuolaikiško sodo geometrija

Jei siekiate šiuolaikiško sodo įspūdžio, bandykite suformuoti geometrinę (stačiakampio, kvadrato, apskritimo) vejos formą, senus medžius taip pat palikite už vejos ribų, apsodindami želdynais. Tik šiuo atveju reikės pasirūpinti, kad vejos plokštuma būtų visiškai lygi, kitaip išsikreips geometrinės formos. Geometrinės erdvės neretai geriau dera prie namo architektūros ir ypač tinka mažiems sodams. Dabar labai populiaru sodų planavimo tendencija – lengvais, tarsi iš pievų atkeliavusiais augalais apželdintas griežtų geometrinių formų sodas. Toks apsodinimas padeda vizualiai sušildyti griežčiausių formų sodą. Vis dėlto, planuodami erdves ir jų išdėstymą (o čia ir prasideda architektūra), turite pagalvoti, kam naudosite kiekvieną sodo dalį, kaip į ją pateksite, kur reikėtų takų, kokius vaizdus reikėtų paryškinti, o kokius – pridengti. Kokios spalvos, medžiagos, linijos derės prie aplinkos, kokie augalai galės augti atitinkamoje sodo pusėje ar atitinkamame dirvožemyje ir kokią funkciją jie atliks. Kokios turi būti visų elementų proporcijos, kiek visa tai kainuos ir kiek tam reikės priežiūros... Sąrašą būtų galima tęsti ir tęsti. Bet neabejoju, kad, pasitelkus intenciją, vaizduotę ir nebijant eksperimentuoti, atsakymus į daugelį klausimų galima rasti patiems. ■

